

יום שני כ"ה באדר ב תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - כ"ד

1. שנינו מחלוקת - לרבנן - אין אשה פודה מעשר שני בלא חומש, לר' מאיר - אשה פודה מעשר שני בלא חומש. באיזה אופן נחלקו?
 - א. באופן שפדתה מעשר של הבעל בכסף שלו, עושה שליחותו ובודאי צריכה להוסיף חומש.
 - ב. באופן שפדתה מעשר של הבעל בכסף שלה, נאמר 'איש' ולא אשה, ובודאי תפטר.
 - ג. נחלקו כשהקנה לה אדם אחר ואמר לה על מנת שתפדי בו את המעשר.

קשה שדעות ר"מ ורבנן הפוכות משיטותיהם לעיל האם מועיל תנאי כזה,

 - א. אבי תירץ: שיש להפוך הדעות.
 - ב. רבא תירץ: שאי"צ להפוך, ומדובר כאן במעשר שירשה מבית אביה.

ר' מאיר לשיטתו שמעשר ממון הקדש והבעל לא קנהו, ורבנן לשיטתם שממון הדיוט הוא והבעל קונהו, והיא עושה את שליחותו.

2. שנינו בברייתא שעבד כנעני יוצא בשן ועין וראשי אברים שאינן חוזרים. שן ועין מפורשים בתורה, מה המקור לראשי אברים? במה מצינו, שן ועין מומין שבגלוי ואינן חוזרין, אף כל מומין שבגלוי ואינן חוזרין. ואין לומר שהם שני כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין, כיון ששניהם נצרכים, משן לבד הו"א אפילו שן דחלב, ומעין שנבראה עמו לא היינו יודעים שן.
 3. מדוע שלא נדרוש - כי יכה - כלל שן ועין - פרט, כלל ופרט, אין בכלל אלא מה שבפרט, דווקא שן ועין ודבר אחר לא?
 - א. להו"א - 'לחפשי ישלחנו' - חזר וכלל, והתרבה כעין הפרט, מומין שבגלוי ואינן חוזרים, אף כל מומין שבגלוי ואינן חוזרין.
 - ב. ונדחה - א"כ נאמר כעין הפרט 'כל מומין שבגלוי, ואינו חוזר, ובטל ממלאכתו' ומדוע שנינו שיוצא בתלש בזקנו ודילדל בו עצם.
 - ב. אלא - זה נדרש במדה של ריבוי ומיעוט וריבוי שמרבה הכל. אמנם שן ועין ממעט ש'הכהו על ידו וצמתה וסופה לחזור' אינו יוצא לחירות.

4. נחלקו התנאים האם עבד היוצא בראשי אברים צריך גט שחרור להתירו בבת חורין. כיצד פסקו המכריעים לפני חכמים? נראין דברי ר"ט שאין צריך - בשן ועין, כיון שהתורה זכתה לו. ודברי ר"ע שצריך - בשאר אברים, הואיל ומדרש חכמים הוא. טעמו של ר' שמעון שצריך - ג"ש 'שילוח שילוח' מאשה שהיא בשטר. טעמו של ר"מ שאין צריך - כיון שתיבת חפשי הוזכרה לפני שילוח.
 5. האם נזק ע"י קול נחשב נזק [ביאור החילוק בין אדם לבהמה]?
 - א. ברייתא - הכה על הכותל נגד עינו - ונבהל ואינו רואה, או כנגד אזנו - ואינו שומע, אין עבד יוצא בהן לחירות. [ודווקא אם הכה על עינו יוצא]
 - ב. תרנגול שהושיט ראשו לאויר כלי זכוכית ותקע בו ושברו - משלם נזק שלם.
 - ג. סוס שצנץ, וחמור שנער, ושברו כלים בתוך הבית - משלמים חצי נזק.

ביארו החילוק ששונה אדם הניזוק מכלים שניזקו שכיון שיש בו דעת הוא מפחיד את עצמו. וכדשנינו:

 - ד. המבעית את חבירו - פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, כיצד? תקע באזנו וחרשו - פטור, אחזהו ותקע באזנו וחרשו - חייב.
 6. כיצד הדין אם האדון שינה את מצב עינו?
 - א. הכהו על עינו וכהתה, על שינו - ונדדה, רק אם אינו יכול להשתמש בהן יוצא לחירות.
 - ב. היתה עינו כהויה וסמאה, שינו נדודה והפילה, רק אם היה יכול להשתמש בהן קודם לכן - יוצא לחירות.

הטעם שהוצרכו לשתי הברייתות: כיון שבמקום שמתחילה הייתה כבר ראייתו כחושה הו"א שאינו יוצא. [והוצרכו שתי ברייתות לב' חידושים].
 7. כיצד הדין אם היה רבו רופא, ובקש העבד מאדונו שינח לו סם לרפואה והאדון סמאה?
 - א. תנא קמא - שיחק באדון ויצא לחירות.
 - ב. רשב"ג - 'ושחתה' - עד שיתכוין לשחתה, לאפוקי שהתכוון לרפואה.

ותנא קמא דרש מ'ושחתה' הרי שהושיט ידו למעי שפחתו וסימא עובר שבמעיה - אין העובר יוצא לחירות, עד שיתכוון לשחתה אבל ברופא כן התכוון לעין עצמה. [ורשב"ג למד זאת מכך שלא כתוב ושחת].
 8. רב ששת - הרי שהייתה עינו חטויה וחטטה והציאה לגמרי - עבד יוצא בהן לחירות, כיון שמחוסר אבר הוא, היכן מצינו תנא סבר כך?

תמות וזכרות בבהמה, ואין תמות וזכרות בעופות; אך אם יבשה גפה, נקטעה רגלה, נחטטה עינה, פסול: 'מן העוף' - ולא כל העופות כשרים להקרבה.